Risale-i Nur’dan Bir Kavram; Âlem-i Şehadet

Risale-i Nur’da satır aralarında saklı kavramlaştırmalara bir örnek Yirminci Mektub’un İkinci Makamı’nın girişinde, “Lâ ilâhe illallahû” ifadesinin açıldığı bölümdür. Burada bir önceki cümlenin hükmü bir sonraki cümlede özel bir kavram olarak sunulur. Buradaki kavramlaştırmanın “Lâ ilâhe illallahû” ifadesinin başında söylenen “eşhedü”nün kökü olan ‘şehade’ kelimesi ekseninde oluşturulması, okuyucunun diline öteden beri yerleşik olan bir kelimeyi hem kavramsal olarak genişletmeyi hem de ‘tanıklık etme’ anlamında “göstermek” kelimesini metnin içine yedirerek, kavramı güncelleştirmeyi, yeni bir heyecanla söyletmeyi amaçlıyor olmalıdır. Bu örnek, Risale-i Nur’dan hareketle, bir Risale-i Nur lügatçesi oluşturabileceğini/oluşturulması gerektiğini de açıkça gösterir.

“Şu hakikat-ı uzmaya ve şu tevhidin mertebe-i ulyasına, şu kâinatın sahibi, bütün gönderdiği mukaddes kitaplar ve suhuflarıyla o tevhidi gösterdiği gibi;

‘Kâinatın sahibi’ öznesiyle başlayan cümle, ‘göstermek’ fiiliyle bitiyor.

‘Kâinatın Sahibi’ tevhidi gösterdiği için bir sonraki cümlede “Şahid-i Ezelî” ünvanıyla zikredilir.

“bütün ehl-i hakikat ve kâmilîn-i nev’-i beşer tahkikatlarıyla ve keşfiyatlarıyla, aynı mertebe-i tevhidi gösteriyorlar.

“Bütün ehl-i hakikat ve kâmilîn-i nev’-i beşer,” [yani, insanlar] ile başlayan cümle ‘göstermek’ fiiliyle bitiyor.

‘Nev’-i beşer’ tevhidi gösteriyor olduğu için bir sonraki cümlede ‘ehl-i şuhud’ olarak zikredilir.

“Ve kâinat dahi, acz ve fakrıyla beraber, mazhar olduğu daimî mu’cizat-ı san’atın ve havarik-ı iktidar, hazain-i servetin şehadetiyle, aynı mertebe-i tevhide işaret eder.

‘Kâinat’ öznesiyle başlayan cümle, ‘işaret etmek’ fiiliyle bitiyor.

‘Kâinat, tevhide işaret ettiği için, bir sonraki cümlede ‘âlem-i şehadet’ olarak zikredilir.

“Demek, Şâhid-i Ezelî bütün kütüb ve suhufuyla ve ehl-i şuhud bütün tahkikat ve küşûfuyla ve âlem-i şehadet bütün muntazam ahval ve hakîmane şuunatıyla o mertebe-i tevhidde bil’icma’ ittifak ediyorlar.”

‘Şahid’, ‘şuhud’ ve ‘şehadet’ ünvanlarının, Allah’dan insana, insandan kâinata doğru, failden mef’ula doğru çekilerek sıralanışı, ayrı bir kavramlaştırmanın ipuçlarını verir. Bu cümle kurgularıyla şu îma ediliyor olabilir:

Âlemin gayba olan şehadeti, insanın şuhuduyla gerçekleşir. İnsanın şuhudu ise Allah’ın Ezelî Şahid olmasıyla gerçekleşir.